

Sygn. akt IV Kz 786/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział IV Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Wojciech Maczuga

Protokolant st. protokolant Justyna Machulak

przy udziale Joanny Kowalskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko

H. S.

s. K. i B. z d. N.

ur. (...) w S.

podejrzanego o przestępstwa z art. 286 § 1 kk, art. 263 § 2 kk

na skutek zażalenia obrońcy podejrzanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 19 listopada 2015r. sygn. akt II Kp 425/15

w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

na zasadzie art. 437 § 2 kpk zmienić zaskarżone postanowienie, w ten sposób, iż nie uwzględnić wniosku Prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania względem podejrzanego H. S. i na zasadzie art. 253 § 1 kpk uchylić stosowany wobec tego podejrzanego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, zarządzając jego natychmiastowe zwolnienie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Wadowicach przedłużył tymczasowe aresztowanie zastosowane postanowieniem Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 28 sierpnia 2015 roku w sprawie sygn. akt II Kp 317/15 wobec podejrzanego **H. S.**, syna K. i B. z d. N., urodzonego (...) w S., zam. D. ul. (...) na okres dalszych 3 (trzech) miesięcy, to jest do dnia 22 lutego 2016 r.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wniósł obrońca podejrzanego, który zarzucił postanowieniu:

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, polegającą na przyjęciu, iż art. 258 § 2 k.p.k stanowi samoistną podstawę zastosowania tymczasowego aresztowania, podczas gdy prawidłowa wykładnia w/ w przepisu prowadzi do wniosku, iż taka ocena jest zupełnie nieuzasadniona,

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 257 k.p.k. polegającą na przyjęciu, iż dopuszczalne jest zastosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacji gdy zupełnie wystarczającym dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania byłoby zastosowanie innego środka zapobiegawczego, w szczególności poręczenia majątkowego połączonego z dozorem policji,

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 257 k.p.k. polegającą na przyjęciu za podstawę orzeczenia dowodów de facto nie jawnych dla oskarżonego i jego obrońcy, a to dowodów, jakie dopiero mają się ujawnić ze względu na rzekomo „rozwojowy i wielowątkowy charakter sprawy”,

- art. 249 § 1 KPK poprzez wydanie zaskarżonego postanowienia z istotnym pominięciem celu jaki gwarantować mają środki zapobiegawcze stosowane względem podejrzanego, i sprowadzenie tego środka do antycypacji kary względnie do tzw. „aresztu wydobywczego”,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przyjęciu, iż w sprawie zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań albo w inny sposób utrudniał postępowanie karne, podczas gdy w zgromadzonym w niniejszej sprawie materiale brak jest jakichkolwiek dowodów, czy poszlak, które mogłyby taką tezę potwierdzać. Powyższe uchybienie miało istotny wpływ na podjęcie decyzji o dalszym zastosowaniu w stosunku do podejrzanego tymczasowego aresztowania,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na uznaniu, iż zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo, podczas gdy w rzeczywistości zebrany do chwili obecnej materiał dowodowy nie potwierdza stawianych klientowi zarzutów, tak iż z całą pewnością nie można mówić o „dużym prawdopodobieństwie popełnienia przestępstwa”.

Wniósł on o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i zastosowanie wobec H. S. innego, nieizolacyjnego środka zapobiegawczego, np. w postaci dozoru Policji oraz zakazu opuszczania kraju, względnie o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wobec H. S..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zarzut zażalenia, dotyczący naruszenia art. 249a kpk, (mylnie przez obrońcę wskazany jako 257 kpk), poprzez przyjęcie za podstawę tymczasowego aresztowania, dowodów niejawnych dla oskarżonego, przyszyłych i niepewnych a także ograniczenia w ten sposób jego prawa do obrony - jest słuszny. Wynika z niego też, nie podniesione w zażaleniu naruszenie art. 263 § 2 kpk.

Podobnie, jako zasadny, należy ocenić zarzut naruszenia art. 249 § 1 kpk, ale tylko w zakresie takim, iż stosowany środek zapobiegawczy nie służy już celom postępowania, w odniesieniu konkretnie do osoby podejrzanego i przedstawionych mu już zarzutów. Naruszony został też art. 251 § 3 kpk, poprzez nie wskazanie dowodów, świadczących o popełnieniu przez podejrzanego, nowych zarzucanych mu przestępstw.

Przedłużenie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym na czas dłuższy niż 3 miesiące (art. 263 § 1 k.p.k.) może nastąpić tylko ze względu "na szczególne okoliczności sprawy". Okolicznością taką, nie może być samo stwierdzenie, że zachodzi potrzeba zbierania kolejnych dowodów po to by wyjaśnić wszystkie istotne okoliczności sprawy, (patrz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2009 r. sygn. WZ 15/09, opubl. w Biul. PK 2009/5/50, Prok. i Pr. -wkł 2009/10/22, Prok. i Pr.-wkł. 2009/10/21).

Sprawa niniejsza toczy się od czerwca 2015 roku, a pierwsze zatrzymania podejrzanych miały miejsce w lipcu tego roku. Podejrzanego H. S. aresztowano 28 sierpnia 2015 r. stawiając mu początkowo cztery zarzuty popełnienia przestępstw.

Obecnie prokurator postawił mu dalsze zarzuty, ale we wniosku o przedłużenie tymczasowego aresztowania, nie pokusił się ani o wskazanie na jakich oparł się w tej mierze dowodach, ani nie wskazał też co konkretnie zamierza on w sprawie zrobić oraz kiedy i czy, w związku z tym - planuje zakończyć śledztwo. Dopiero w dodatkowym „uzupełnieniu wniosku” (k.16) wskazał on ogólnikowo, że niezbędne będzie przesłuchanie ujawnionych dotychczas pokrzywdzonych, okazanie im plansz poglądowych z osobami podejrzanymi, przesłuchanie jako świadka innego kuriera S. S.. Podniósł też potrzebę sprawdzenia danych na nośnikach informatycznych, w celu ustalenia kontaktów podejrzanych z osobami

posługującymi się brytyjskimi numerami telefonów, a także na dalsze poszukiwanie osób, odbierających pieniądze od H. S. i M. N.. Dołączono też postanowienie o uzupełnieniu zarzutów (k.18-20).

Trzeba jednak dostrzec, że czynności planowane, mają związek praktycznie tylko z tymi nowymi zarzutami.

Brak jest natomiast zarówno we wniosku Prokuratora, jak i w konsekwencji także w postanowieniu Sądu Rejonowego, wskazania, na jakich dowodach opierają się te nowe zarzuty. Prokurator zresztą od początku nie powołał się na żadne konkretne dowody, nawet co do zarzutów wcześniejszych, licząc zapewne, że Sąd będzie poszukiwał ich sam w wielotomowych aktach. Sąd Rejonowy ograniczył się zaś do wymienienia tylko tych dowodów, które uzasadniały pierwsze, przedstawione jeszcze w sierpniu 2015 r. H. S. zarzuty i były już wymienione we wcześniejszym orzeczeniu w przedmiocie środka zapobiegawczego.

Zauważyć trzeba jednak, że już tylko w tym zakresie, Prokurator miał z jednej strony na tyle czasu, by sprawę H. S. zakończyć, z drugiej zaś - nie podał on żadnego planu jakichkolwiek czynności do wykonania, a związanych z tymi właśnie zarzutami. Nie wskazał na żadne relewantne w rozumieniu art. 263 § 2 kpk okoliczności, które nie pozwoliły mu sprawy zakończyć w określonym wcześniej terminie tymczasowego aresztowania. Braków wniosku prokuratora nie dostrzegł Sąd Rejonowy i nie dokonał on też kontroli prowadzonego postępowania, pod kątem jego sprawności, rytmu dokonywanych czynności i nakierowania śledztwa na jego zakończenie.

W szczególności nie można zasadnie twierdzić, po pięciu miesiącach prowadzonego już postępowania przygotowawczego, że potrzeba tymczasowego aresztowania jednej z osób - uzasadniona jest nadal potrzebą ujawniania i poszukiwania innych, współdziałających z podejrzanym sprawców. Takie poszukiwania mogą potrwać i kolejnych pięć lat, co nie uprawnia do utrzymywania aresztu wobec H. S.. Sprawa nie jest już na etapie czynności wstępnych czy pościgu za sprawcami.

Od czerwca 2015 r. było dość czasu na poszukiwanie innych osób, a jeśli w sprawie stosowany jest izolacyjny środek zapobiegawczy, to kwestia dążenia do wspólnego osądzenia aresztowanego już sprawcy z innymi osobami, tym bardziej jeszcze nie ujętymi, nie powinna mieć pozytywnego wpływu na stosowanie takiego środka.

Prokurator nie podał jakie czynności planuje w związku z postawionymi już wcześniej zarzutami, czy w ogóle je planuje, a nie jest rzeczą Sądu takich planów się domyślać.

Co do uzupełnionych 13 listopada 2015 roku zarzutów, to w żaden sposób nie jest wykazane (tak we wniosku jak i w postanowieniu Sądu) – sprawstwo podejrzanego. Planowane też w „uzupełnieniu wniosku” czynności, opisane są tam ogólnikowo, jak też w żaden sposób nie znalazły one odzwierciedlenia w treści zaskarżonego postanowienia.

Przedłużenie tymczasowego aresztowania nie jest natomiast dopuszczalne, w oparciu o „rozwojowy charakter sprawy”, prognozowane przyszłe zarzuty, czy też czynności których wykonanie nie jest związane z sytuacją prawną aresztowanego, a na to wskazuje wprost treść wniosku Prokuratora.

Tezy o „napływaniu akt postępowań wcześniej umorzonych (...) co wiąże się z koniecznością przeprowadzenia szeregu czynności z udziałem ujawnionych pokrzywdzonych, w tym przesłuchań i „okazań”, czy potrzebie ustalania całości „terytorialnej działalności” podejrzanego są ogólnikowe, a oznaczają z jednej strony - brak konkretnych, zaplanowanych działań organów ścigania, a z drugiej - oparcie wniosku o tzw. „rozwojowy charakter sprawy” czyli możliwość postawienia w przyszłości nowych zarzutów różnym osobom. Jak już wskazano, także „uzupełnienie wniosku” nie czyni tu zadość wymogom kodeksowym, tak w odniesieniu do treści art. 249 § 1 kpk, art. 249 a kpk jak i art. 251 § 3 kpk oraz art. 263 § 2 kpk.

Sąd Okręgowy w tym składzie, podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Katowicach zawarte w postanowieniu z dnia 21 stycznia 2015 r. sygn. II AKz 15/15, (opubl. w Biul.SAKa 2015/1/15, KZS 2015/5/104, LEX nr 1665561) iż „do kategorii „szczególnych okoliczności sprawy”, o których mowa w art. 263 § 2 k.p.k., a od których uzależniona jest możliwość przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres przekraczający 3 miesiące, kwalifikują się wyłącznie

tego typu okoliczności, które miały już miejsce w ramach przedmiotowej sprawy, a zatem takie, których wagę i znaczenie Sąd może ocenić przez pryzmat dalszej potrzeby stosowania tymczasowego aresztowania. Jeśli zaś chodzi o okoliczności przyszłe, np. zatrzymanie innych osób, ich przesłuchanie, sporządzenie wobec nich zarzutów oraz ich ogłoszenie, to ze względu na ich niepewny charakter, uniemożliwiają one sądowi ocenę ich wpływu na niemożność ukończenia postępowania.”

Także tenże Sąd Apelacyjny w Katowicach, zwracał już uwagę, że „tylko czynności, które w realnie zakreślonym i pewnym terminie zostaną przeprowadzone mogą uzasadniać przedłużenie stosowania środka zapobiegawczego. (patrz Postanowienie z dnia 19 lutego 2014r. sygn. II AKz 89/14, opubl. w Biul.SAKa 2014/1/12, KZS 2014/4/81, OSA 2014/11/18-25).

Zwykle zbieranie materiału dowodowego, które jest istotą każdego postępowania przygotowawczego i służy realizacji celów określonych w art. 297 § 1 k.p.k. nie może być równoznaczne ze "szczególnymi okolicznościami sprawy" o jakich mowa w art. 263 § 2 k.p.k.

Również w licznych judykatach, zwracał uwagę Sąd Apelacyjny w Krakowie, że przedłużenie aresztowania, nie może wynikać z niewydolności organizacyjnej organów wymiaru sprawiedliwości, a oskarżeni nie mogą ponosić skutków złej organizacji postępowania, zaś przedłużanie aresztu nie może następować w sytuacji, gdy prowadzący śledztwo, nie ma jasnych planów jego zakończenia, (patrz Postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2010 r. II AKz 453/10 oraz z dnia 29 czerwca 2010 r. II AKp 12/10 opubl. w Lex).

Nie tylko postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego powinno zawierać przedstawienie dowodów świadczących o popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa. Analogicznie rzecz przedstawia się w przypadku sądu występującego z wnioskiem w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztu, ale także prokuratora występującego o takie przedłużenie w toku postępowania przygotowawczego. Ma on też obowiązek wykazać istnienie przesłanek z art. 263 § 2 kpk. Nie będzie tego za niego czynił ani Sąd Orzekający ani tym bardziej Odwoławczy, którego działanie zakreślone jest wyłącznie kierunkiem i zakresem zaskarżenia, określonym w środku odwoławczym - tutaj złożonym wyłącznie na korzyść podejrzanego.

Powyższe względy sprawiają, że pomimo tego, iż Sąd Okręgowy nie podziela pozostałych zarzutów zażalenia, a co więcej, zgadza się z wywodami Sądu Rejonowego co do faktu, występowania tu przesłanek szczególnych tymczasowego aresztowania oraz kwestii dostatecznego uprawdopodobnienia popełnienia przez podejrzanego pierwszych czterech przestępstw - to jedyną dopuszczalną prawnie decyzją, była tutaj wyłącznie zmiana zaskarżonego orzeczenia poprzez nieuwzględnienie wniosku Prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania H. S. i uchylenie stosowania tego środka.

W zaistniałej sytuacji procesowej, zbędne jest już, po myśli art. 436 kpk, szczegółowe ustosunkowywanie się przez Sąd Odwoławczy, do opisanych, dalszych zarzutów zażalenia. Wobec uchylenia tymczasowego aresztowania - jest to bowiem bezprzedmiotowe.

Dlatego, orzeczono jak w sentencji.

SSO Wojciech Maczuga

Sygn. akt IV Kz 786/15

ZARZĄDZENIE

(...)

Kraków dnia 15.12.2015 roku SSO Wojciech Maczuga